Bank Spółdzielczy w Wieleniu
Spółdzielcza Grupa Bankowa

UJAWNIENIE INFORMACJI

w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Wieleniu wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Wieleń, lipiec 2019 r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
1.1. Informacje o Banku
2. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem – Rozporządzenia CRR art. 435
2.1. Strategie i procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka
2.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem
2.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka
2.4. Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka
2.5. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem
2.6. Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka
3. Informacje w odniesieniu do systemu zarządzania
4. Fundusze własne – Rozporządzenia CRR art. 437
5. Wymogi kapitałowe – Rozporządzenia CRR art. 438
5.1 Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych działań
6. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta – Rozporządzenie CRR art. 439
7. Bufory kapitałowe - Rozporządzenia CRR art. 440
8. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego - Rozporządzenia CRR art. 442
9. Informacje w zakresie aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń – Rozporządzenie CRR art. 443
10. Ryzyko operacyjne - Rozporządzenia CRR art. 446
11. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym (art. 447 CRR)
12. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym (art.448 CRR)
13. Polityka w zakresie wynagrodzeń – Rozporządzenia CRR art. 450
14. Dźwignia finansowa – Rozporządzenia CRR art. 451
15. Ryzyko płynności (Rekomendacja P)
16. Opis systemu kontroli wewnętrznej
17. Informacje o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

1. Wprowadzenie

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w *Części Ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych* (zwanego dalej *Rozporządzeniem CRR*) dokonuje, w niniejszym dokumencie zwanym dalej *Ujawnieniem,* ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowych w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału.

2. Niniejsze *Ujawnienie* obejmuje również informacje, o których mowa w art. 111a ust. 4 ustawy *Prawo bankowe.*

3. Bank w zakresie niniejszego *Ujawnienia*:

1) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych;
2) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.

4. Bank informuje, że niniejsze *Ujawnienie* obejmuje cały zakres ujawnianych informacji, określonych w *Części Ósmej Rozporządzenia CRR.* Z zastrzeżeniem art. 434 ust. 2 *Rozporządzenia CRR,* ujawnienia informacji dokonane przez Bank w celu spełnienia wymogów określonych w przepisach o rachunkowości uznaje się za spełniające wymogi *Części Ósmej Rozporządzenia CRR.*

5. Informacje ujawniane w niniejszym dokumencie zaprezentowano według stanu nadzień 31.12.2018 r.

6. Dane liczbowe prezentowane są w złotych, a ewentualne różnice w sumach i udziałach mogą wynikać z zaokrągleń kwot do pełnych złotych oraz zaokrągleń udziałów procentowych do dwóch miejsc dziesiętnych.

7. Zakres informacji szczegółowej został dostosowany do specyfiki działalności Banku, poprzez przyjęcie następujących założeń:

Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:
- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego.

Bank nie prowadzi działalności handlowej i nie prowadzi działalności w walutach obcych.

Bank nie korzysta z technik redukcji ryzyka kredytowego.

Zaangażowanie kapitałowe Banku nie jest ani konsolidowane, ani nie pomniejsza funduszy własnych.

1.1. Informacje o Banku

Bank Spółdzielczy w Wieleniu prowadzi swą działalność od 1901 r.
Jest zarejestrowany w Sądzie Rejonowym w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS **0000115545**.

Jednostce nadano numer statystyczny REGON: **000504960** oraz NIP: **763-000-63-21**.
Bank Spółdzielczy w Wieleniu jest bankiem detalicznym, z polskim kapitałem i o polskim charakterze prowadzącym swoją działalność na podstawie:

- *Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. Nr 119, poz.1252 z późn.zm.),*
- *Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. „Prawo bankowe" (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn.zm.),*
- *Ustawy z dnia 16 września 1982 r. „Prawo spółdzielcze" (Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz.1848 z póź.zm.), innych ustaw oraz na podstawie Statutu Banku.*

Bank Spółdzielczy w Wieleniu jest zrzeszony w SGB-Banku S.A. w Poznaniu oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.
Bank, w ramach posiadanych uprawnień i zezwoleń, prowadzi działalność na terenie powiatów: czarnkowsko-trzcianeckiego i wałeckiego. Bank działa również na terenie powiatów ościennych.
W 2018 roku Bank Spółdzielczy w Wieleniu prowadził swoją działalność poprzez:

- Centrala z siedzibą w Wieleniu,
- Oddział z siedzibą w Wieleniu,
- Oddział z siedzibą w Tucznie,
- Punkt kasowy z siedzibą w Urzędzie Gminy w Drawsku,
- Agencja nr 1 z siedzibą w Rosku.

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem elektronicznych kanałów dostępu.

2. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem – (art. 435 CRR)

Bank, zgodnie z przepisami *ustawy Prawo bankowe*, posiada system zarządzania, na który składają się system zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz polityka wynagrodzeń.

2.1. Strategie i procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

Cele strategiczne w zakresie zarzadzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i sposób ich realizacji Bank określił w *„Strategii zarzadzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Wieleniu"*.
Strategia zarzadzania ryzykiem określa:

- strukturę organizacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem,
- zadania organów Banku, Komitetów, jednostek organizacyjnych i poszczególnych osób w procesie zarzadzania ryzykiem,
- schemat procedur odnoszących się do zarządzania ryzykiem w Banku,
- cele strategiczne w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka w Banku,
- generalną skłonność do podejmowania przez Bank ryzyka – apetyt na ryzyko,
- organizację systemu informacji zarządczej.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywanie działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
W celu przeprowadzania powyższych procesów, realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:
- dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:
- procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
- identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
- system limitów ograniczających ryzyko;
- system informacji zarządczej;
- odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Jako ryzyka istotne Bank uznaje te rodzaje ryzyka, które:
- są objęte wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego – kryterium jakościowe;
- zostały wymienione w *Dyrektywie CRD IV*, w szczególności w art. 79, 81, 83, 84, 85 i 86 – kryterium jakościowe;
- w ocenie Banku mogą w znaczący sposób wpłynąć na zysk lub kapitał dostępny Banku – kryterium ilościowe.

Do rodzajów ryzyk uznanych za istotne, Bank zalicza:
- ryzyko kredytowe,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko koncentracji,
- ryzyko płynności,
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- ryzyko kapitałowe,
- ryzyko braku zgodności.

Procedury zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa, przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych.

Ryzyko kredytowe, w tym koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;

2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od **2,5%**.
3) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej **33%**.
4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym;
4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie **60%** ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania,
6) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;

***Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują*:**

1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalenie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
2) ograniczenie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu **150 %** uznanego kapitału;
3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do

skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;

2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od **2,5%** całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do **85%** ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:
   a) **50%** - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw,
   b) **65%** - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
   c) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec:
      - podwyższeniu o 5 p.p - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska i miasto do 10 tys. mieszkańców ,
      - obniżeniu o 5 p.p - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 10 tys. mieszkańców,
      - pozostają bez zmian – w pozostałych przypadkach;
2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
   a) **80%** - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
   b) **90 %** - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80 % LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
   c) **75 %** - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej w tym na gruntach rolnych,
   d) **80 %** - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75 % LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
   e) **60 %** - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości mieszkalnej dla pożyczek hipotecznych;

3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych i rolników, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci gruntów rolnych, nieruchomości mieszkalnych , stosowanie maksymalnego okresu kredytowania **30** lat;
4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od **2,5%** całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do **12%** ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na **7** lat;
2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:
   a) **50 %** - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw,
   b) **65 %** - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,

   wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec:
   - podwyższeniu o 5 p.p - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska i miasto do 10 tys. mieszkańców ,
   - obniżeniu o 5 p.p - jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest miasto powyżej 10 tys. mieszkańców,
   - pozostają bez zmian – w pozostałych przypadkach.

warunki			Maksymalny poziom DtI
PWP – przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw	Okres kredytowania	Wielkość/rodzaj miejscowości	
dochód<=1	do 5 lat	wieś i miasto do 10 tys.	60%
		miasto powyżej 10 tys.	50%
	powyżej 5 lat	wieś i miasto do 10 tys.	50%
		miasto powyżej 10 tys.	40%
dochód>1	do 5 lat	wieś i miasto do 10 tys.	75%
		miasto powyżej 10 tys.	65%
	powyżej 5 lat	wieś i miasto do 10 tys.	65%
		miasto powyżej 10 tys.	55%

Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
2) racjonalizację kosztów;
3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zrządzanie ryzykiem operacyjnym;
3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia" wynoszącym 30 dni.
2) realizowanie strategii finansowania, poprzez pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na poziomie ostrzegawczym określonym w Planie Naprawy;
5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego przez System;
6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
7) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
8) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów lub dużych depozytów w bazie depozytowej;
9) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz przez wydłużanie terminów wymagalności;
10) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Bank przyjął następującą strategię finansowania, która określa że:

- głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji samorządowych, a ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej **85 %** pasywów ogółem,

- Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskania i utrzymania środków uznanych przez Bank za stabilne źródło finansowania,
- Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania,
- Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego,
- w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego.

Ryzyko stopy procentowej

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

1) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
2) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż 25 % annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania oraz 5 % annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka bazowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie **2%** sumy bilansowej;
3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
   a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
   b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów poza odsetkowych.

Ryzyko kapitałowe

Długoterminowe cele kapitałowe obejmują:

1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie **14 %**
4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie **11,5 %**,
5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie **10 %**,

6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie **39 %** i tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie **20,51 %;**
7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił co najmniej 90% funduszy Tier I;
8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5 % funduszu udziałowego, zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5 % funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
9) przekazywanie na fundusze własne minimum **90%** nadwyżki bilansowej;
10) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum **0,5%** sumy bilansowej Banku;
11) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego,
12) utrzymanie funduszy własnych i zobowiązań pozabilansowych podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

1) zapewnienie działania Banku zgodnie z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
3) dążenie i dbałość o:
   a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
   b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
   c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
   d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności,
2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności,
3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności,
4) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

2.2 Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
2) na drugi poziom składa się zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (zwane dalej „zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w **lit. a)**");
3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie, o którym mowa w lit. a) jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach poziomu pierwszego polegającego na operacyjnym zarządzaniu ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank:

pkt 1) funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:

a) Stanowiska ds. kredytów ,
b) Stanowiska ds. depozytowych,
c) Stanowiska kasjerskie,
d) Z-ca Gł. Księgowego w zakresie zarządzania „wolnymi środkami ";

pkt 2) lit. a) funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:

a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, tj.

- Stanowisko ds. monitoringu, restrukturyzacji i windykacji,-monitorowanie ryzyka kredytowego ;
- Stanowisko ds. analiz ryzyka -monitorowanie pozostałych ryzyk istotnych ;.

b) Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej- IOD,
c) Główny księgowy, Z-ca Gł. Księgowej (zadania podzielone).

Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie o którym mowa w lit. a) wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym

1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziomu ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;
2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie

których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;

5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
6) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, w tym w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a);
8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;

ponadto:

9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka,
10) corocznie ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategia zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem, w tym:

1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnienie wdrożenia planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
4) odpowiada za oszacowanie kapitału wewnętrznego na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka;
5) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
6) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
7) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
8) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;

10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie ora aktualizację Polityki wynagrodzeń;
11) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość. *(poprzez zatwierdzenie zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka istotnego, w których to zasadach są określane limity)*

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków oraz:

1) na pierwszym poziomie;
2) na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a), przy czym nadzór nad tym poziomem przypisany jest Prezesowi Zarządu.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.
Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w niniejszej strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.
Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami – ALCO, a także Komitet Audytu realizują zadania opisane w ich regulaminach funkcjonowania.
Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

2.3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka. W przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
Metody lub systemy pomiaru ryzyka, a w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.
Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą Banku ogólnego poziomu ryzyka Banku.
Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.
Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą Banku;
3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

Z zachowaniem limitów określonych w *ustawie Prawo bankowe* oraz limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB , Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań wg kryteriów uwzględniających specyfikę ich działania.
Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.
Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.
Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.
System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:
1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
2) profilu ryzyka;
3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
4) wyników testów warunków skrajnych;
5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.
Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.
Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.
Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura. Ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

2.4. Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka

Bank wprowadził odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i raportowania.

Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku oraz do poziomu limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe oraz limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.

Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych; Bank może określić limity dla których przekroczenie jest niedopuszczalne.

Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.

Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

2.5. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, o którym mowa w art. 453 ust. 1 lit. e) *Rozporządzenia CRR*, zawarte jest w *Załączniku nr 1* do niniejszej *Informacji*.

2.6. Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka

Oświadczenie na temat ryzyka, zgodne z wymogami art. 435 ust 1. Lit. f) *Rozporządzenia CRR,* w którym omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarte jest w *Załączniku nr 2* do niniejszej *Informacji.*

3. Informacje w odniesieniu do systemu zarządzania

W zakresie art. 435 ust. 2. Bank informuje, że:

1) Zarówno Prezes Zarządu jak i pozostali Członkowie Zarządu Banku nie zajmują stanowisk dyrektorskich poza Bankiem.
2) Członków Zarządu Banku powołuje, zgodnie z przepisami prawa, Rada Nadzorcza Banku, działając według *Regulaminu działania Rady Nadzorczej*, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza Banku zgodnie z *Procedurą oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz Zarządu BS*.
3) Członków Rady Nadzorczej Banku powołuje Zebranie Przedstawicieli, zgodnie z *Regulaminem przeprowadzania wyborów do Rady Nadzorczej*, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Rady Nadzorczej Banku dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z *Procedurą oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej i Rady Nadzorczej BS* .
4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy komitetu ds. ryzyka ani komitetu ds. wynagrodzeń (zgodnie z art. 9cb *ustawy Prawo bankowe* i art. 435 ust. 2 lit d) *Rozporządzenia CRR*).
   W Banku funkcjonują Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami „ALCO", który w 2018 roku odbył 14, natomiast Komitet Audytu odbył w 2018 roku 6 posiedzeń.
5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka, kierowanej do Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku jest sformalizowany i objęty Systemem Informacji Zarządczej definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

4. Fundusze własne – (art. 437 CRR)

Ujawnienie zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

Fundusze własne Banku obejmują tylko kapitał Tier I, w skład którego wchodzą :

1. Kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
   a) wpłacony fundusz udziałowy, z zastosowaniem przepisów, o których mowa w § 8 Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w BS w Wieleniu,
   b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody KNF,

c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po podjęciu przez Bank decyzji potwierdzającej ostateczny wynik finansowy,
d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
   – fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
e) kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży",
f) kapitał rezerwowy,
g) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej;

2. Pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
   a) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej ,
   b) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, w tym utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, których skutki nie zostały odniesione na fundusze,
   c) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
   d) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;

Szczegółowe informacje na temat poszczególnych elementów funduszy własnych wg stanu na 31.12.2018 r. w walucie PLN zawiera poniższa tabela:

Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		**Kwota w dniu ujawnienia**	**Odniesienie do CRR**
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane ażio emisyjne	520.000,00	Art. 26 ust. 1, art.27, 28, 29, wykaz ENB o którym mowa w art.26 ust. 3
	W tym : instrumenty typu 1 - udziały	520.000,00	Wykaz ENB o którym mowa w art.26 ust. 3
	W tym : instrumenty typu 2		Wykaz ENB o którym mowa w art.26 ust. 3
	W tym : instrumenty typu 3		Wykaz ENB o którym mowa w art.26 ust. 3
2	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	31.603,37	Art. 26 ust. 1
2a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	78.000,00	Art. 26 ust. 1 lit. f)
2b	Kapitał rezerwowy	10.629.033,04	
3	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	11.258.636,41	
4	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	- 549,00	Art. 36 ust.1 lit.b) Art. 37, art. 472 ust. 4
5	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468		
	W tym: **20 %** filtr dla niezrealizowanego zysku 1		Art. 468

6	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)		Art. 36 ust. 1 lit. j)
7	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	- 549,00	
8	Kapitał podstawowy Tier I	11.258.087,41	
9	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału dodatkowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)		
9a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		Art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje które należy wyszczególnić np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.		
10	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I		
11	Kapitał dodatkowy Tier I		
12	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	11.258.087,41	
13	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I	11.258.087,41	
14	Aktywa ważone ryzykiem razem	35.786.563,12	
15	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	26,57 %	Art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
16	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	26,57 %	Art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
17	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	26,57 %	Art. 92 ust. 2 lit. c)
18	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	10,00 %	Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130
19	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2,5 %	
20	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0	
21	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3 %	
21a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0	Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 131
22	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,57 %	Dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128

23	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	-	Art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2, 5
24	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	-	Art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2, 5

5. Wymogi kapitałowe – (art. 438 CRR)

5.1 Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych działań.

Bank Spółdzielczy w Wieleniu stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:
- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego.

Bank stosuje współczynnik wsparcia, o którym mowa w art. 501 Rozporządzenia CRR. Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP), zaliczonych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach, Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.

Natomiast łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne jest równa wymogowi w zakresie funduszy własnych dla ryzyka operacyjnego przemnożona przez 12,5 i wynosiła 6.591.463 zł.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8 % ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia (MŚP) dla każdej z klas ekspozycji w zł wg stanu na 31.12.2018 r.

KLASA EKSPOZYCJI	**8% Kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem**
Ekspozycje: Rządy i Banki Centralne	376.242,50
Ekspozycje: wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	1.341.158,45
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	10.806,86
Ekspozycje bankowe: Instytucje i banki	54.694,73
Ekspozycje kapitałowe	1.167.008,88
Ekspozycje wobec przedsiębiorców	9.706.496,74
Ekspozycje detaliczne	11.198.529,04
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	10.322.111,19
Ekspozycje, których nie dotyczy wykonanie zobowiązania	0,00
Inne ekspozycje: Pozostałe	1.451.944,61
Ekspozycje pozabilansowe	157.570,12
RAZEM	**35.786.563,12**

Na datę 31 grudnia 2018 roku wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wynosił 2.862.925 zł, natomiast z tytułu ryzyka operacyjnego wymóg wyniósł 527.317 zł.

Bank Spółdzielczy w Wieleniu oblicza kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka uznanego za istotne, a w szczególności na:

1) ryzyko kredytowe;
2) ryzyko operacyjne;
3) ryzyko koncentracji;
4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
5) ryzyko płynności;
6) ryzyko kapitałowe.

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa kapitałem wewnętrznym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne przyjmuje się następujące założenia:

1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
4) poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu (tzw. wskaźnik wrażliwości) Bank wyznacza raz do roku (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:
   - wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy,
   - poziom współczynnika wypłacalności,
   - plany kapitałowe.

Dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka, za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego, jest kwota o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, który w roku 2018 wynosił 6 % funduszy własnych.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko kredytowe jest suma kapitał regulacyjny oraz kwota obliczona w wyniku przeprowadzonych testów.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne jest kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne.

Kapitałem regulacyjnym na ryzyko operacyjne zabezpieczona została znaczna część ryzyka wynikająca ze skali prowadzonej przez Bank działalności.

Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne wykorzystując test warunków skrajnych przeprowadzany na potrzeby pomiaru ryzyka operacyjnego w warunkach dotkliwych, opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank tworzy dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka operacyjnego jeżeli finalny wynik testu przewyższy poziom kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne.

Dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne jest różnica pomiędzy finalnym poziomem obliczonych strat a regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.
Kapitałem wewnętrznym na ryzyko operacyjne jest suma kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne oraz kwoty obliczonej w wyniku przeprowadzenia testu.
Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w przypadku przekroczenia limitów koncentracji, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem koncentracji, w zakresie:

1) koncentracji dużych zaangażowań;
2) koncentracji w ten sam sektor gospodarczy;
3) koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji dużych ekspozycji jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji dużych ekspozycji, średnioważonej wagi ryzyka dla dużych ekspozycji i wskaźnika **8%.**
Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam sektor gospodarczy jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam sektor gospodarczy, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika **8 %**.
Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia, jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika **8 %**.
Kapitałem wewnętrznym na ryzyko koncentracji jest suma kwot obliczonych zgodnie z powyższymi zasadami.
Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym z tytułu zagrożenia związanego ze skrajną zmianą poziomu stóp procentowych wykorzystując test warunków skrajnych przeprowadzany na potrzeby pomiaru ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym w warunkach dotkliwych opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
Kapitałem wewnętrznym na ryzyko stopy procentowej jest kwota, o jaką wynik testu warunków skrajnych przekracza akceptowalny poziom ryzyka.
Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności z tytułu zagrożenia związanego z nagłym wypływem znaczącej kwoty depozytów, wynikającym głównie z utraty zaufania klientów do Banku.
Bank przeprowadza test warunków skrajnych dla czynników, o których mowa powyżej przy jednoczesnej konieczności utrzymania wskaźnika LCR na wymaganym przepisami prawa poziomie, opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.
Wynikiem przeprowadzonego testu jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia w/w sytuacji.
Kapitałem wewnętrznym na ryzyko płynności jest kwota, o jaką wynik testu warunków skrajnych, przekracza akceptowalny poziom ryzyka.
Alokacja funduszy własnych Banku na poszczególne rodzaje ryzyka odbywa się zgodnie z zasadami CRD IV/CRR oraz wewnętrznymi przepisami Banku m.in. procesem oceny adekwatności kapitałowej.

Na rok 2018 Bank przyjął następujące maksymalne poziomy poszczególnych istotnych rodzajów ryzyka bankowego, wyrażone wielkością alokowanych funduszy własnych – limity alokacji kapitału:

- na ryzyko kredytowe **26 %** funduszy własnych,
- na ryzyko operacyjne **5 %** funduszy własnych
- na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej **4 %** funduszy własnych.

W limitach alokacji kapitału Bank nie wymienia limitu na ryzyko braku zgodności, pomimo uznania tego ryzyka za istotne, ze względu na fakt, iż ryzyko braku zgodności jest pokryte przede wszystkim regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.

Poniższa tabela przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka w zł. wg stanu na 31.12.2018 r.

Rodzaj ryzyka	***Wewnętrzny wymóg kapitałowy***	***Alokacja kapitału regulacyjnego***	***Alokacja dodatkowego wymogu kapitałowego***
Ryzyko kredytowe	**2 862.925,07**	2 862.925,07	0
Ryzyko operacyjne	**527.317,00**	527.317,00	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań, w tym:	**0**	x	0
koncentracja dużych zaangażowań	0	x	0
koncentracja w ten sam sektor gospodarczy	0	x	0
koncentracja w ten sam region geograficzny	0	x	0
koncentracja w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczeń	0	x	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	**119.898,00**	x	119.898,00
Ryzyko płynności	**0**	x	0
Ryzyko kapitałowe	**0**	x	0
Kapitał regulacyjny	**3.390.242,07**		
Kapitał wewnętrzny	**3.510.140,07**		
Współczynnik wypłacalności	**26,57**		
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności	**25,66**		

Powyższe wyliczenia przeprowadzone zostały w oparciu o „Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Banku Spółdzielczym w Wieleniu" oraz „Zasady szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Wieleniu".

Na dzień 31.12.2018 r. łączna wartość oszacowanych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka stanowiła 3.510.140 zł. i była wynikiem ryzyka ponoszonego przez Bank.

6. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta (art.439 CRR)

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Bank nie posiadał ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta.

7. Bufory kapitałowe (art.440 CRR)

Poniższa Tabela przedstawia ujawnienia w zakresie bufora antycyklicznego na 31.12.2018 r.(w zł)

Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	42.378.025,62
Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	-
Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	-

8. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (art.442 CRR)

Ryzyko kredytowe Bank definiuje, jako niebezpieczeństwo niespłacenia w terminie przez dłużnika, zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami i prowizjami oraz innymi opłatami, ale również jako spadek wartości innych pozycji aktywów na skutek pogorszenia się wiarygodności dłużnika, tym samym na ryzyko kredytowe narażone są wszystkie pozycje aktywów Banku, zagrożone utratą wartości.
W celu zapewnienia odpowiedniego profilu ryzyka Banku i jakości aktywów kredytowych Bank zarządza:

- ryzykiem kredytowym,
- ryzykiem koncentracji,
- ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmuje:
- identyfikację czynników ryzyka kredytowego,
- ocenę oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity),
- monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka.

Za obszar ryzyka kredytowego w Banku odpowiadają:
- Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka kredytowego;
- Członek Zarządu w zakresie nadzoru nad działalnością handlową depozytowo-kredytową o raz bancassurance,
- Wiceprezes Zarządu w zakresie nadzoru nad analizami kredytowymi.

Rada Nadzorcza nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku.
Bank zarządza ryzykiem kredytowym w dwóch aspektach:
- ryzyka pojedynczej transakcji,
- ryzyka portfela kredytowego.

Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od kwoty kredytu i prawdopodobieństwa braku jego spłaty.
Na proces zarządzania ryzykiem pojedynczej transakcji składa się:

1) w ramach operacyjnego zarządzania ryzykiem:
   a) pozyskanie klienta i zgromadzenie dokumentacji do wniosku kredytowego,
   b) podjęcie decyzji kredytowej, zawarcie umowy i uruchomienie kredytu;
2) w ramach identyfikacji ryzyka w związku z udzieleniem kredytu:
   a) ocena zdolności kredytowej i jakości zaproponowanego zabezpieczenia,
   b) wydanie propozycji podjęcia decyzji kredytowej;
3) w ramach pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego:
   a) badanie terminowości spłat zaangażowań klientów wobec Banku,
   b) ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i ewentualne stwierdzenie zagrożeń terminowej obsługi kredytu wraz z odsetkami,
   c) wycena ekspozycji kredytowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna" kategorii ryzyka,
   d) badanie przestrzegania limitów jednostkowych na ekspozycje kredytowe;
   e) ocena adekwatności przyjętych zabezpieczeń.
4) w ramach funkcjonowania mechanizmów kontrolnych Bank stosuje:
   a) standardy kredytowe przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, przy czym standardy kredytowe to określone zasady kredytowania i normy zawarte w odpowiednich regulacjach kredytowych;
   b) jednostkowe limity zaangażowań ograniczające wysokość kredytu;
   c) odpowiedni podział zadań i kompetencji w procesach identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego oraz w podejmowaniu decyzji kredytowych.

I. Definicje należności przeterminowanych i zagrożonych stosowanych dla celów rachunkowości

Ekspozycje kredytowe Bank klasyfikuje na podstawie:
1) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
   a) ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
   b) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
2) dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
   a) terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
   b) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika,

w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych.

Ekspozycje przeterminowane – ekspozycja, której przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza, w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 zł, zaś w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 zł.
Ekspozycje zagrożone – ekspozycje zaklasyfikowane do kategorii „poniżej standardu", "wątpliwe" oraz „stracone".

Ekspozycje „poniżej standardu" – ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
Ekspozycje „wątpliwe" – ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
Ekspozycje „stracone" :

a) ekspozycje kredytowe (detaliczne), w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy
b) ekspozycje kredytowe (pozostałe), w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
c) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
d) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
e) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony,
f) ekspozycje kredytowe od klientów, którzy pozostają bez stałego źródła dochodu przez okres dłuższy niż 18 miesięcy,
g) sytuacji ekonomiczno – finansowej dłużnika.

Bank klasyfikuje kredyty i zobowiązania pozabilansowe o charakterze finansowym i tworzy na nie rezerwy, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, tj. „Zasadami klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku" w Banku Spółdzielczym w Wieleniu .
Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

1) kategorii "normalne" - w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z kredytów detalicznych;
2) kategorii "pod obserwacją";
3) grupy "zagrożone" − w tym do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub "stracone".

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne" oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii "pod obserwacją", "poniżej standardu", "wątpliwe" i "stracone" oraz odpisy aktualizujące należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związane z tymi ekspozycjami kredytowymi:

1) w przypadku kategorii "pod obserwacją"- 1,5 %;
2) w przypadku kategorii "poniżej standardu"- 20 %;
3) w przypadku kategorii "wątpliwe"- 50 %;
4) w przypadku kategorii "stracone"- 100 %.

II. Wartość ekspozycji kredytowych w Banku korygowana jest o naliczone rezerwy celowe i efektywną stopę procentową (ESP)

Rezerwy celowe są to odpisy równoważące skutki ryzyka w działalności Banku i są tworzone na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.
Efektywna stopa procentowa uwzględnia wszystkie elementy wpływające na koszt kredytu.
Jest to stopa, która dyskontuje oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej netto przez okres do zapadalności kredytu. ESP obliczana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami w Banku.

Korekta wartości (ESP) wg stanu na dzień 31.12.2018r.	634 828,54

III. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2018r. oraz średnia kwota ekspozycji w okresie od 31.12.2017r. do 31.12.2018r. w podziale na klasy ryzyka.

Łączna kwota ekspozycji wg oceny bilansowej wg stanu na dzień 31.12.2018 r.	88 242 211,29	
Łączna średnia kwota ekspozycji w okresie od grudnia 2017 r. do grudnia 2018 r.	83 535 097,82	
w podziale na następujące klasy ryzyka:		
	Stan ekspozycji na 31.12.2018r.	Średnia kwota ekspozycji w okresie od 31.12.2017r. do 31.12.2018r.
- ekspozycje rządowe i banki centralne	508 641,58	494 877,96
- ekspozycje wobec samorządów regionalnych i władz lokalnych	6 705 792,27	5 940 263,88
- ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	10 806,86	11 732,30

- ekspozycje bankowe: instytucje i banki	38 001 324,01	35 966 024,98
- ekspozycje kapitałowe	1 167 008,88	1 270 301,63
- ekspozycje wobec przedsiębiorców	10 042 535,41	9 551 946,91
- inne ekspozycje, pozostałe	3 326 874,62	3 092 529,28
- ekspozycje zabezpieczone hipoteka na nieruchomościach	13 547 855,61	9 333 099,43
- ekspozycje detaliczne	14 931 372,05	17 874 321,45
- ekspozycje, które nie wykonały zobowiązania	0,00	0,00

IV. Struktura ekspozycji kredytowych w rozbiciu na klasy ekspozycji.

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Podmioty finansowe	
Jednostki samorządu terytorialnego	6 703 107,40
1) należności normalne i pod obserwacją	6 703 107,40
2) należności zagrożone	0,00
Podmioty niefinansowe	
Spółdzielnie i spółki prywatne	1 427 188,41
1) należności normalne i pod obserwacją	1 413 588,41
2) należności zagrożone	13 600,00
Przedsiębiorcy indywidualni	817 900,52
1) należności normalne i pod obserwacją	781 640,52
2) należności zagrożone	36 260,00
Osoby prywatne	21 359 624,18
1) należności normalne i pod obserwacją	21 356 030,18
2) należności zagrożone	3 594,00
Rolnicy	15 278 934,72
1) należności normalne i pod obserwacją	15 278 934,72
2) należności zagrożone	0,00

V. Struktura ekspozycji kredytowych według okresów zapadalności na dzień 31.12.2018 r.(w zł)

Wyszczególnienie	Wartość na dzień 31.12.2018r.	Struktura %
Kredyty ogółem	45 586 755,23	100 %
Nieprzeterminowane	45 462 988,90	99,72 %
Przeterminowane od 1do 30 dni	348,33	0,01 %

Przeterminowane od 30 do 90 dni	68 973,00	0,15 %
Przeterminowane od 90 do 180 dni	37 251,00	0,08 %
Przeterminowane powyżej 180	17 194,00	0,04 %

VI. Ekspozycje zagrożone, salda korekt wartości, rezerw i odpisów aktualizujących w rozbiciu na branże, na dzień 31.12.2018r. (w zł)

Wyszczególnienie	Kwota nominalna	Należne odsetki	Rezerwa celowa	Odpis aktualizujący	Korekta wartości ESP
Budownictwo	13 600,00	2 440,30	13 600,00	2 440,30	0,00
Handel i hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów	36 260,00	814,93	36 260,00	814,93	0,00
razem	49 860,00	3 255,23	49 860,00	3 255,23	0,00

VII. Kwoty ekspozycji (należności) zagrożonych- obejmujące kwoty korekt wartości i rezerw /odpisów.

Należności zagrożone	Kwota nominalna	Należne odsetki	Korekta wartości ESP	Rezerwa celowa	Odpisy aktualizujące
Należności poniżej standardu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności wątpliwe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Należności stracone	53 454,00	3 850,45	0,00	53 454,00	3 850,45
razem	53 454,00	3 850,45	0,00	53 454,00	3 850,45

VIII. Utworzona i rozwiązana rezerwa celowa na dzień 31.12.2018 r. (w zł)

Wyszczególnienie	Stan rezerw/odpisów na 31.12.2017r.	*Spisanie w ciężar rezerw/przemieszczenie między grupami*	Zwiększenie	Rozwiązanie	Stan rezerw/odpisów na 31.12.2018r.
Rezerwy celowe od należności oraz	114 176,44	*5 543,47*	46 639,12	63 012,03	92 260,06

odpisy aktualizujące od odsetek i niezapłaconych prowizji (w ror/rb) od sektora niefinansowego w tym w sytuacji:					
- normalne i pod obserwacją	47 409,08	*3,33*	36 132,59	50 056,87	33 481,47
- poniżej standardu	0,00	*0,00*	0,00	0,00	0,00
- wątpliwe	0,00	*0,00*	0,00	0,00	0,00
- stracone	66 767,36	*5 540,14*	10 506,53	12 955,16	58 778,59

9. Informacje dotyczące aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń według stanu na dzień 31grudnia 2018 r. – (art. 443 CRR)

Składnik aktywów traktowany jest jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiejkolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawienia dla potrzeb finansowania).

Formularz A – Aktywa

		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	**Wartość godziwa aktywów obciążonych**	**Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń**	**Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń**
		010	040	060	090
010	**Aktywa instytucji zgłaszającej**	-		88.242.760,29	
030	Instrumenty kapitałowe (akcje,BPW)	-		1.315.043,75	
040	Dłużne papiery wartościowe	-		-	
120	Inne aktywa	-		86.927.716,54	

Formularz B – Zabezpieczenia otrzymane

	Wartość godziwa	**Wartość godziwa**	

			obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	**zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia**	
			010	040	
	130	**Zabezpieczenia otrzymane przez instytucję zgłaszającą**			
	150	Instrumenty kapitałowe	-	-	
	160	Dłużne papiery wartościowe	-	-	
	230	Inne zabezpieczenia otrzymane	-	-	
	240	**Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS**	-	-	
Formularz C – Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania					
			Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych	**Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS**	
			010	030	
	010	**Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych**	**-**	**-**	
D – Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne					

10. Ryzyko operacyjne (art.446 CRR)

Ryzyko operacyjne w banku rozumiane jest, jako możliwość wystąpienia straty wynikającej

z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja ta obejmuje ryzyko prawne, natomiast wyklucza ryzyko reputacji i ryzyko strategiczne.
Bank wylicza wymóg kapitałowy w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z *metodą wskaźnika bazowego,* o której mowa w art. 315 *Rozporządzenia CRR*.
Na dzień 31 grudnia 2018 roku wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wynosił 527.317 zł, natomiast kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne wyniosła 6.591.463 zł.
Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych służy identyfikacji przyczyn powstania tych zdarzeń, pomiarowi ryzyka operacyjnego oraz wykorzystania narzędzi statystycznych.
Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z Rekomendacją M obejmuje 7 kategorii.
Proces ewidencji incydentów ryzyka operacyjnego realizowany jest za pomocą programu informatycznego RIRO wspomagającego zarządzanie ryzykiem operacyjnym, który umożliwia rejestrację, pomiar i monitorowanie ryzyka.

Informacja o sumie strat operacyjnych brutto w podziale na kategorie zdarzeń

W 2018 roku zarejestrowano łącznie 76 incydentów ryzyka operacyjnego, z których 13 spowodowało straty operacyjnych brutto wyniosła 2.470,18 zł, jednakże suma strat netto poniesionych przez Bank w 2018 roku wyniosła 967,10 zł.
Podział zarejestrowanych zdarzeń operacyjnych i poniesionych strat w podziale na kategorie zdarzeń zaprezentowano w poniższej tabeli:.

Tabela – zdarzenia i straty operacyjne w podziale na kategorie wg stanu na 31.12.2018 r. (zł)

L.p.	*KATEGORIA*	*LICZBA ZDARZEŃ*	*STRATA BRUTTO (zł)*	*ODZYSK (zł)*	*STRATA NETTO (zł)*
1.	*OSZUSTWO WEWNĘTRZNE*	**0**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
2.	*OSZUSTWO ZEWNĘTRZNE*	**3**	**600,00**	**600,00**	**0,00**
3.	*ZASADY DOTYCZĄCE ZATRUDNIANIA ORAZ BEZPIECZEŃSTWO W MIEJSCU PRACY*	**0**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
4.	*KLIENCI, PRODUKTY I NORMY PROWADZENIA DZIAŁALNO.ŚCI*	**5**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
5.	*SZKODY W RZECZOWYCH AKTYWACH TRWAŁYCH*	**0**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
6.	*ZAKŁÓCENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I AWARIE SYSTEMU*	**39**	**965,50**	**0,00**	**965,50**
7.	*WYKONYWANIE TRANSAKCJI, DOSTAWA I ZARZĄDZANIE PROCESAMI*	**29**	**904,68**	**903,08**	**1,60**
	RAZEM	**76**	**2.470,18**	**1.503,08**	**967,10**

Informacja o istotnych zdarzeniach operacyjnych i działaniach mitygujących

Na przestrzeni 2018 r. nie zarejestrowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które w istotny sposób wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku.
W ramach działań mitygujących Bank prowadzi szeroką akcję edukacyjną wśród klientów bankowości elektronicznej oraz na stronach internetowych w obszarze bezpiecznego korzystania z bankowości elektronicznej.

11. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym (art. 447 CRR)

Na dzień 31.12.2018 r. Bank Spółdzielczy w Wieleniu posiadał aktywa finansowe (instrumenty kapitałowe) dostępne do sprzedaży nie notowane na giełdzie przedstawione w poniższej Tabeli.

Rodzaj aktywa	Ilość akcji/udziałów	Wartość bilansowa	Sposób wyceny	Cel nabycia
akcje SGB Banku S.A.	7.000	700.000,00	wg ceny nabycia	przyczyny strategiczne
udziały w Spółdzielni Spółdzielczy System Ochrony	1	1.000,00	wg ceny nabycia	przyczyny strategiczne
RAZEM	**7.001**	**701.000,00**	-	-

Wartość nominalna 1 sztuki posiadanych akcji Banku Zrzeszającego na dzień 31.12.2018 r. wynosiła 100 zł, natomiast wartość nominalna posiadanego udziału w Spółdzielni SSO wynosiła 1.000 zł.
Na dzień 31.12.2018 r. Bank posiadał również Bankowe Papiery Wartościowe o wartości nominalnej 1 sztuki 1.000 zł. i seriach:

Rodzaj aktywa	Ilość papierów	Wartość bilansowa	Sposób wyceny	Cel nabycia
Bankowe papiery wartościowe serii C	100	100.000,00	wg ceny nabycia	przyczyny strategiczne
Bankowe papiery wartościowe serii E	100	100.000,00	wg ceny nabycia	przyczyny strategiczne
Bankowe papiery wartościowe serii F	400	400.000,00	wg ceny nabycia	przyczyny strategiczne
RAZEM	**600**	**600.000,00**	-	-

Skutki finansowe płynące z posiadania wyżej wymienionych aktywów finansowych ujmowane są w księgach jako przychody z tytułu dywidend od akcji podmiotów finansowych oraz z przychodów z operacji bankowymi papierami wartościowymi o zmiennej kwocie dochodu.
W roku 2018 roku Bank nie wprowadził zmian w zasadniczych założeniach i praktykach mających wpływ na wycenę posiadanych aktywów finansowych (instrumentów kapitałowych).
Bank w 2018 roku nie uzyskał przychód w postaci wypłaconej dywidendy z tytułu posiadanych akcji SGB Banku S.A., natomiast wysokość odsetek otrzymanych od BPW wyniosła 18.543,11 zł.
Na dzień 31.12.2018 r. Bank nie posiadał instrumentów kapitałowych będących przedmiotem

obrotu giełdowego.
W Banku nie wystąpiły zrealizowane zyski lub straty z tytułu sprzedaży i likwidacji oraz niezrealizowane zyski i straty z przeszacowania oraz inne pozycje o podobnym charakterze zaliczane do funduszy własnych.

12. Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym (art.448 CRR)

Charakter ryzyka stopy procentowej, podstawowe założenia oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału.
W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:
3) ryzyko przeszacowania, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
4) ryzyko bazowe, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych,
Natomiast pozostałe rodzaje ryzyka tj. ryzyko krzywej dochodowości oraz ryzyko opcji klienta Bank uznaje jako nieistotne.
Bank przyjmuje, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest w najistotniejszym stopniu z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz nierównomierną skalą zmian wysokości poszczególnych stóp referencyjnych.
Bank nie posiada portfela handlowego, wyznacza poziom ryzyka stopy procentowej tylko dla produktów zaliczanych do portfela niehandlowego.
Bank nie stosuje oprocentowania dla udzielonych a niewykorzystanych pozycji pozabilansowych oraz nie posiada oprocentowanych przyznanych linii kredytowych, tym samym (za wyjątkiem badania wpływu ryzyka płynności na poziom ryzyka stopy procentowej) pozycje te są wyłączone z przeprowadzanych pomiarów poziomu ryzyka stopy procentowej.
Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej ma charakter:
- skonsolidowany - co oznacza, że obejmuje wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku,
- całościowy – co oznacza, że przy analizie uwzględniane są wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyka.

Do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje następujące metody:
- lukę przeszacowania,
- metodę wyniku odsetkowego,
- metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej,
- analizę wskaźników ekonomicznych związanych z oceną ryzyka stopy procentowej.

Pomiar i analiza ryzyka stopy procentowej sporządzana jest przez stanowisko ds. analiz ryzyka.
Pomiar ryzyka stopy procentowej dokonywany był w okresach miesięcznych, natomiast

monitorowanie i raportowanie ryzyka odbywało się z częstotliwością:
- miesięczną dla Zarządu Banku,
- kwartalną dla Rady Nadzorczej.

W przypadku wzrostu poziomu ryzyka raporty mogą być opracowywane częściej.
Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:
a) stosowanie systemu limitów,
b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W Banku występuje nadwyżka aktywów wrażliwych nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 9.060 tys. zł, tj. 10,3 % sumy bilansowej. Dodatnia globalna przeszacowania spowodowana jest brakiem rzeczywistej wrażliwości na zmian stóp procentowych głównie depozytów bieżących.

Zmiany wyniku finansowego oraz bilansowej zaktualizowanej wartości kapitału w wyniku szokowych spadków lub wzrostów stóp procentowych obliczonych zgodnie ze stosowaną metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej

Bank przeprowadzał w okresach kwartalnych testy warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej w zakresie:
a. zmiany stóp procentowych o 200 p.b. i jej wpływu na wynik finansowy,
b. zmiany stóp procentowych o 200 p.b. i jej wpływ na wartość zaktualizowaną kapitału

Wyniki przeprowadzonych testów warunków skrajnych na dzień 31.12.2018 r. pokazały, że potencjalna zmiana wyniku odsetkowego na skutek spadku stóp procentowych o 2 p.p. w odniesieniu do ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie wyniosła - 795 tys. zł, tj. 7,1 % funduszy własnych Banku, a wzrost stóp procentowych o 2 p.p. powoduje wzrost wyniku odsetkowego o779 tys. zł, tj. 6,9 % wartości kapitału.
Natomiast obliczony wpływ zmiany stóp procentowych o 200 p.b. na wartość ekonomiczną Banku wyniósł 5 tys. zł, co stanowi 0,04 % kapitału.
Wyniki testu warunków skrajnych wykorzystywane były w procesie szacowania i oceny poziomu adekwatności kapitału wewnętrznego w Banku.
Obliczony na datę 31 grudnia 2018 roku kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka stopy procentowej wynosił 120 tys. zł i stanowił 1,1 % funduszy własnych.

13. Polityka w zakresie wynagrodzeń – (art. 450 CRR)

Informacje dotyczące procesu ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Bank realizując zapisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku

i stosując wskazaną w niej zasadę proporcjonalności wprowadził zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku „Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Wieleniu".
Bank nie jest jednostką znaczącą pod względem organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności. Bank z uwagi na profil działania, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym ustalił, iż „Polityka zmiennych składników…" dotyczyć będzie wyłącznie członków Zarządu.
Pozostałe stanowiska kierownicze nie maja istotnego wpływu na profil ryzyka i nie podlegają "Polityce zmiennych składników wynagrodzeń".

Informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń, w tym w zakresie wynagrodzeń zależnych od wyników, kryteria pomiaru wyników i korygowania tych wyników

Bank prowadzi przejrzystą politykę wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.
Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze obejmuje:

1) składniki stałe – wynagrodzenie zasadnicze zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją określone w umowie o pracę, jednorazowe odprawy z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów Kodeksu pracy lub Regulaminu wynagradzania członków Zarządu w Banku Spółdzielczym w Wieleniu;
2) składniki zmienne – premie roczną.

Wynagrodzenia przyznawane w Banku mają charakter wyłącznie pieniężny.
Stałe składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu do każdej z osób zajmującej stanowisko kierownicze.
Łączna wysokość premii rocznej przyznanej osobom zajmującym stanowiska istotne nie może ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych.
Wynagrodzenia osób objętych polityką wynagrodzeń, tj. wynagrodzenia Zarządu Banku w części zmiennej wynagrodzenia, są zależne od: zysku netto, zwrotu z aktywów (ROA), wskaźnika należności zagrożonych oraz współczynnika wypłacalności.

Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych,

W 2018 roku stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych wyniósł 86,18 %.

Główne parametry oraz zasady ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, w tym sposób powiązania wynagrodzeń z wynikami w przypadku wynagrodzeń zależnych od wyników

1. Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu.
2. Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza.
3. Ocena ta dokonywane jest po zakończeniu roku obrachunkowego, nie później niż do końca III kwartału roku następującego po okresie oceny, i obejmuje 3 lata, tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednie lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależna od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością oraz zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ocenę.
4. Ocena wyników całego Banku powinna obejmować koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.
5. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągane w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego w danym okresie, w zakresie:
   1) zysku netto;
   2) zwrotu z aktywów (ROA);
   3) wskaźnika należności zagrożonych;
   4) współczynnika wypłacalności.
6. Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:
   1) efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie;
   2) pozytywną ocenę kwalifikacji;
   3) uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy;
   4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrola Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.
7. W odniesieniu do kryteriów określonych w ust. 5 członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie wykonanie planu finansowego zostało zrealizowane na poziomie:
   1) zysku netto nie niższym niż 80% zaplanowanego poziomu;
   2) zwrotu z aktywów (ROA) nie niższym niż 80% zaplanowanego poziomu;
   3) wskaźnika należności zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym niż 120% wskaźnika określonego w Strategii zarządzania ryzykiem w BS w Wieleniu (tj. 3% - 120 % od 2,5%);
   4) współczynnika wypłacalności nie niższym niż 80% zaplanowanego poziomu.
8. W przypadku kryteriów określonych w ust. 6 członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie:
   1) dokonano pozytywnej oceny efektów pracy realizacji zadań członka Zarządu wynikających z zakresu jego obowiązków i odpowiedzialności;
   2) uzyskał pozytywna ocenę kwalifikacji,
   3) uzyskał absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy,

4) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny przeprowadzony przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrola Komisji Nadzoru Finansowego, nie wykazały istotnych uchybień w obszarze nadzorowanym przez danego członka Zarządu.

Rada Nadzorcza dokonuje oceny efektów pracy Członka Zarządu w formie uchwały podejmowanej odrębnie dla każdego członka wraz z pisemnym uzasadnieniem.
Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.
Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest w wysokości 10 % rocznego zweryfikowanego przez Biegłego Rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 25 % osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.
Rada Nadzorcza na podstawie przeprowadzonej oceny podejmuje decyzje w formie uchwały o przyznaniu premii rocznej i jej wysokości dla poszczególnych członków Zarządu w przypadku oceny pozytywnej.
Wypłata premii rocznej jest zmniejszana w przypadku: nieobecności Członka Zarządu z powodu choroby – proporcjonalnie do okresu niezdolności do pracy.
Premia roczna nie jest przyznawana w przypadku:

1) negatywnej oceny pracy członka Zarządu,
2) zagrożenia niespełnienia wymogów ostrożnościowych;
3) o którym mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe;
4) zagrożenia upadłością;
5) gdy członek Zarządu uczestniczył w działaniach, których wynikiem były znacznej straty Banku lub była odpowiedzialna za takie działania;
6) nie spełnienia odpowiednich standardów dotyczących rękojmi bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.

Przyznana członkowi Zarządu premia roczna wypłacana jest jednorazowo w formie pieniężnej, niezwłocznie po podjęciu uchwały przez Radę Nadzorczą.
Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu pod kątem wypłaty regulaminowej premii rocznej obejmuje wyłącznie okres zatrudnienia członka Zarządu Banku w trakcie okresu podlegającego ocenie.

Zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze,

Tabela – Zbiorcze informacje ilościowe dot. wynagrodzeń z podziałem na stałe i zmienne oraz liczbę osób otrzymujących i formę wynagrodzenia zmiennego

	Stanowiska kierownicze	**Wartość**	**Liczba osób**	**RAZEM**
1.	Członkowie Zarządu *- stałe składniki* *- zmienne składniki (premia roczna)*	 341.496.06 47.184,00	 3 3	388.680,06

W 2018 roku nie dokonano płatności związanych z podjęciem lub zakończeniem stosunku zatrudnienia przez członków Zarządu.

14. Dźwignia finansowa – (art. 451 CRR)

Bank klasyfikuje ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako ryzyko nieistotne.
Zarządzanie tym ryzykiem odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego.
Bank mierzy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez obliczanie wskaźnik dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w aktywach według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych.

Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

Lp.	**Pozycja**	**Kwota mająca zastosowanie**
1	Aktywa razem wg opublikowanych sprawozdań finansowych	88.242.760,29
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych *(tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)*	207.441,49
7	Inne korekty	-
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	88.449.652,78

Ujawnienie wskaźnika dźwigni

Lp.	**Pozycja**	**Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych w zł.**
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia	88.242.211,29
2	Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu Kapitału Tier I	-
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	88.242.211,29
Inne pozycje pozabilansowe		

17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	1.037.207,44
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	- 829.765,95
19	**Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)**	207.441,49
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	11.258.087,41
21	Miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3,11,16,19,EU-19a,EU-19b	88.449.652,78
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	12,73 %

Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych).

	Pozycja	**Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych w tys.zł.**
EU-1	**Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:**	**88.242.211,29**
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego.	-
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	88.242.211,29
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	508.641,58
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	6.716.599,13
EU-7	Instytucje	38.001.324,01
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	13.547.855,61
EU-9	Ekspozycje detaliczne	14.931.372,05
EU-10	Przedsiębiorstwa	10.042.535,41
EU-11	Ekspozycje których dotyczy wykonanie zobowiązania	-
EU-12	Pozostałe ekspozycje(np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	4.493.883,50

Informacje jakościowe

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych: zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania ryzykiem i Strategię zarzadzania i planowania kapitałowego.
2	Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Zgodnie z w/w procedurami w 2018 roku przyjęty przez Bank minimalny poziom wskaźnika dźwigni wynosił 3,3 %, natomiast obliczony na 31.12.2018 r. wynosił 12,73 %. Jednym z czynników, które miały znaczący wpływ na stosunkowo wysoki poziom wskaźnika dźwigni finansowej w porównaniu do przyjętego limitu, była suma bilansowa, która w stosunku do funduszy własnych mogłaby być wyższa.

15. Ryzyko płynności i pozycji płynnościowej (Rekomendacja P)

1 . Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności.

Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają:
- Wiceprezes Zarządu – Główny księgowy w zakresie nadzoru nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem płynności;
- Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem płynności, w tym: identyfikacją, pomiarem i monitorowaniem i sprawozdawaniem ryzyka płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza – która:
- w ramach pełnionego nadzoru dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku;
- zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Strategii zarządzania ryzykiem;
- ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank;
- zatwierdzanie zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych.

2. Zarząd - który:
- zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności;
- zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności, w tym limity ograniczające ryzyko;
- wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem płynności;
- odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą wyrażonego apetytem i tolerancją na ryzyko.

3. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, który:
- opiniuje niniejszą procedurę;

- opiniuje poziom limitów;
- identyfikuje potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku;
- wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
- ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.

4. Stanowisko ds. Analiz Ryzyka – będące komórką monitorującą ryzyko płynności, która podlega Prezesowi Zarządu, wykonujące zadania związane z:
- okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
- zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze Strategią działania Banku i Strategią zarządzania ryzykiem;
- proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej;
- analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności
- monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i NSFR;
- oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
- opracowywanie scenariuszy sytuacji kryzysowych;
- sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

5. Z-ca Gł. Księgowego – będący komórką zarządzającą ryzykiem płynności, która podlega Wiceprezesowi Zarządu, wykonujący zadania związane z:
- okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową;
- optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków.

6. Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za:
- kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych;
- sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego;
- przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych, zgodnie z zasadami.

2. Sposób pozyskiwania finansowania działalności

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 85 % pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w

okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymania depozytów. Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.
Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego.
W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarzadzania płynnością

W Banku funkcje skarbowe wykonuje Zastępca Głównego księgowego po każdorazowym zatwierdzeniu przez Zarząd, natomiast funkcje zarządzania płynnością rozumiane jako funkcje pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka płynności wykonuje stanowisko ds. analiz ryzyka. Zarówno funkcje skarbowe jak i funkcje zarządzania płynnością są w pełni scentralizowane, a komórki zaangażowane w wykonywanie tych funkcji współpracują ze sobą w zakresie stosowania środków mitygujących.

4. Zasady funkcjonowania w ramach Zrzeszenia i Systemu Ochrony SGB

Bank Spółdzielczy w Wieleniu jest Członkiem Zrzeszenia SGB-Banku S.A. w Poznaniu oraz Uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.
W zakresie zarządzania ryzykiem płynności Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:
- prowadzi rachunki bieżące, za pomocą których przeprowadza rozliczenia pieniężne i utrzymywana jest rezerwa obowiązkowa,
- nalicza, utrzymuje i odprowadza rezerwę obowiązkową,
- prowadzi inne rachunki Banku,
- zabezpiecza płynność śródddzienną,
- udziela Bankowi kredytów, pożyczek i gwarancji,
- wyznacza i utrzymuje zagregowany wymóg pokrycia płynności (LCR),
- pośredniczy w zakupie przez Bank papierów wartościowych,
- przeprowadza zagregowane testy warunków skrajnych i awaryjne plany płynnościowe,
- wspiera Bank w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności.

W zakresie zarządzania ryzykiem płynności w ramach zrzeszenia Bank zobowiązany jest do:
- otwierania i posiadania rachunku w Banku Zrzeszającym,
- posiadanie wystarczającej ilości środków na rachunku bieżącym w zabezpieczenia bieżących rozliczeń,
- przeprowadzania za pomocą rachunku bieżącego rozliczeń pieniężnych i utrzymania rezerwy obowiązkowej,
- lokowanie nadwyżek płynnościowych.

Bank jako uczestnik Spółdzielczego Systemu Ochrony jest zobowiązany do:
- posiadania planu pozyskania i utrzymania depozytów,

- realizowania działań związanych z monitorowaniem i klasyfikowaniem ryzyka poprzez stosowanie mechanizmów ograniczania ryzyka,
- przestrzegania limitów ograniczających ryzyko płynności w wewnętrznym systemie ochrony tj. wskaźnika LCR (min. 100 %), wskaźnika NSFR (min. 100%), nadzorczych miar płynności (min. zgodnie z przepisami prawa), udziału depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały (min. 105 %).

W ramach systemu ochrony jednostka zarządzająca – Spółdzielnia:

- udziela pomocy finansowej,
- wyznacza minimalne zasoby aktywów płynnych (poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- ustala limity ryzyka płynności w Systemie Ochrony oraz monitoruje poziom ryzyka płynności,
- opracowuje procedury wzorcowe dotyczące zarządzania ryzykiem płynności,
- wykonuje audyt wewnętrzny.

5. Rozmiar i skład nadwyżki płynności

Na datę sporządzenia niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum:

Nazwa nadwyżki	*Wartość nadwyżki w tys.zł*
Nadzorcza miara płynności krótkoterminowej ponad minimum (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych otrzymanych)	6.976 tys.zł
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	4.666 tys.zł

6. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR

L.p.	Nazwa	Wartość	Limit wynikający z przepisów
1.	Norma krótkoterminowa (M1)	0,28	0,20
2.	Norma długoterminowa (M2)	4,24	1,00
3.	Wskaźnik LCR	443 %	100 %

7. Luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności

Przedział płynności	*do 1 miesiąca*	*od 1 do 3 miesięcy*	*od 3 do 6 miesięcy*

Luka	23.182	15.242	23.222
Luka skumulowana	- 7.028	-10.583	-13.385
Wskaźniki luki	1,99	2,10	2,50

8. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu i Systemie Ochrony SGB

Bank w rama Zrzeszenia posiada dodatkowe zabezpieczenie płynności, z którego może skorzystać w postaci zaciągnięcia kredytu w rachunku bieżącym, kredytu rewolwingowego oraz pożyczki podporządkowanej.
W związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony SGB, Bank zobowiązany jest utrzymywać wysokość wymaganego **Minimum Depozytowego**. Celem utworzenia Minimum Depozytowego jest stworzenie skutecznego mechanizmu zapewnienia płynności Uczestników systemu Ochrony, a w szczególności zabezpieczenie płynności bieżącej. W sytuacji niedoboru środków własnych Banku, celem zdeponowania środków na rachunku Minimum Depozytowego, zgodnie z umową Systemu Ochrony Bank może zaciągnąć w Banku Zrzeszającym kredyt, w wysokości odpowiadającej występującemu niedoborowi.
Uczestnicy Spółdzielni tworzą **Fundusz Pomocowy**, którego celem jest finansowanie zadań Spółdzielni w zakresie udzielania pomocy finansowej Uczestnikom, mającej na celu zapewnienie płynności oraz poprawę ich wypłacalności i zapobieżenie upadłości.
Z Funduszu pomocowego w systemie Ochrony SGB, Spółdzielnia może udzielić Uczestnikowi zwrotnej pomocy finansowej, w szczególności w formie:
- pożyczki płynnościowej,
- pożyczki restrukturyzacyjnej,
- kaucji,
- gwarancji, poręczenia lub innych zabezpieczeń,
- nabycia wierzytelności,
- pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych,
- objęcia udziałów członkowskich w celu zwiększenia funduszy własnych Banku Spółdzielczego,
- wniesienia wkładów pieniężnych do Banku Spółdzielczego,
- objęcia akcji w celu zwiększenia funduszy własnych Banku Zrzeszającego.

9. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytów osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,

- istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku,
- brak wypełnienia wewnętrznych limitów systemu ochrony oraz limitów wynikających z przepisów prawa (pomimo braku konieczności ich spełnienia na poziomie indywidualnym),
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku.

10. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania

Bank dywersyfikuje źródła finasowania poprzez:
- ograniczenie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty bieżące i terminowe,
- angażowanie środków własnych w finansowanie działalności.

11. Techniki ograniczenia ryzyka płynności

Do podstawowych technik ograniczenia ryzyka płynności można zaliczyć:
- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych pod kątem adekwatności posiadanych funduszy własnych na pokrycie nieoczekiwanych strat w sytuacji szokowej,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności, zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które maja za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- utrzymanie wymaganego poziomu Minimum depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- uczestnictwo w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- określenie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,
- systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarzadzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony.

12. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności

Głównymi pojęciami stosowanymi w tym procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- **baza depozytowa** - zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;
- **depozyty –** baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych z wyłączeniem

banków;

- **płynność bieżąca** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- **płynność krótkoterminowa** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- **płynność średnioterminowa** – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- **płynność długoterminowa** – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- **płynność płatnicza** – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- **bufor płynności** – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia";

Wszystkie pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są określone w „Zasadach zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Wieleniu".

13. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności w procesie zarządzania płynnością płatniczą

Inwestowanie nadwyżki środków w Banku ukierunkowane jest na najbardziej płynny rynek. Poza pozycjami wynikającymi z funkcjonowania systemu ochrony, Bank inwestuje nadwyżkę swoich środków na lokatach terminowych w Banku Zrzeszającym.

14. Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych

Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych w :

- procesie szacowania kapitału wewnętrznego,
- planowaniu awaryjnym,
- bieżących działaniach podejmowanych przez Zarząd,
- wyznaczaniu poziomu limitów.

15. Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych

Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Wieleniu zawierają plany awaryjne, które zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystanie ich jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

16. Polityka utrzymania rezerwy płynności

W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów oraz dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystane jako źródło środków płynnych.
W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami (aktywa nieobciążone);
2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
   - wykorzystania przyznanych linii kredytowych;
   - sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów;
   - pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego;
   - pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni;
   - przyrostu depozytów.

Do aktywów, o których mowa w pkt 1 mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- brak obciążeń;
- wysoka jakość kredytowa;
- łatwa zbywalność;
- brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków;
- sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

W celu monitorowania alternatywnych źródeł finansowania Bank prowadzi i na bieżąco aktualizuje rejestr aktywów oraz warunków na jakich może być pozyskiwane dodatkowe finansowanie, wg określonego w Zasadach wzoru.
Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone wg wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora.

17. Ograniczenie regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach Zrzeszenia

Bank jako uczestnik Banku Zrzeszającego oraz Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB ma możliwości skorzystania ze środków, które wymienione zostały w punkcie 8.

18. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności

Częstotliwość i rodzaj raportów w zakresie ryzyka płynności zostały zawarte w Instrukcji „ System informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Wieleniu", która to instrukcja określa w sposób szczegółowy zakres, odbiorców oraz częstotliwość raportowania z zakresu płynności.

16. Opis systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest

dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.
Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i komórkę do spraw zgodności.
Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.
Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).
Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matryce funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.
Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

1. skuteczności i efektywności działania Banku,
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniona jest:

1. funkcja kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów

kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli,
2. komórka do spraw zgodności, której zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami zewnętrznymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie.
3. niezależną komórkę audytu wewnętrznego – komórka Spółdzielni wykonująca zadania związane z przeprowadzaniem audytu w Systemie Ochrony.

Na wszystkich poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej stosowane są odpowiednie mechanizmy kontrolne lub niezależne monitorowanie ich przestrzegania.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada koordynator ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

− celów systemu kontroli wewnętrznej,
− złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
− liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
− ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
− zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii,
− zasady proporcjonalności.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązano cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągania określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w

ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach, którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.

Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymuje w okresach półrocznych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Zgodnie z Umową Systemu Ochrony komórka audytu wewnętrznego przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje ww. informacje w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorczej bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągania każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- zapewnienia niezależności komórce do spraw zgodności,
- zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.

17. Informacje o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną

odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku.
Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z dokonaną za 2018 rok oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy - Prawo bankowe.

Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Wieleniu za rok obrotowy 2018 odbyło się w dniu 28 czerwca 2019 roku.